

Muşkara'dan Nevşehir'e 290. Yıl

II. ULUSLARARASI NEVŞEHİR TARİH VE KÜLTÜR SEMPOZYUMU

TARİH | KÜLTÜR | ÇEVRE | TURİZM | SAĞLIK | EKONOMİ | İNANÇ | EĞİTİM

BİLDİRİ METİNLERİ

ntks.nevsehir.edu.tr
ntks@nevsehir.edu.tr

“MUŞKARADAN NEVŞEHİR’E”

**II. ULUSLARARASI
NEVŞEHİR TARİH VE KÜLTÜR SEMPOZYUMU
(2-3-4 Mayıs 2016)**

“Tarih | Kültür | Çevre | Turizm | Sağlık | Ekonomi | İnanç | Eğitim”

BİLDİRİ METİNLERİ

ntks.nevsehir.edu.tr
ntks@nevsehir.edu.tr

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Yayınları: 21

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesine aittir. Bütün hakları saklıdır. Kitabın tümü ya da bir bölümü/bölemleri Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesinin yazılı izni olmadan elektronik, optik, mekanik ya da diğere yollarla basılamaz, çoğaltılamaz ve dağıtılamaz.

Copyright 2015 by Nevşehir Hacı Bektaş Veli University. All rights reserved. No part of this book may be printed, Reproduced or distributed by any electronical, optical, machanical or order means without the written permission of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University.

Editör

Prof. Dr. Filiz KILIÇ, Doç. Dr. Tuncay BÜLBÜL

Kapak Düzeni

Taylan Viraca

Tasarım-Dizgi

Arş. Gör. Murat GÜR

ISBN: 978-605-4163-30-4

II. Uluslararası Nevşehir Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildiri Metinleri

1. Baskı

Aralık, 2016

Basımevi

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Basımevi, Nevşehir

İletişim

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Prof.Dr. Filiz Kılıç Yerleşkesi

2000 Evler Mah. Zübeyde Hanım Cad. 50300 / Nevşehir Tel: 0384 228 10 00

<http://ntks.nevsehir.edu.tr>

Onur Kurulu

Mehmet CEYLAN (Nevşehir Valisi)

Prof. Dr. Filiz KILIÇ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü)

Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Filiz KILIÇ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Abdullah ŞENGÜL (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. İlyas GÖKHAN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet KÖÇER (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Nesimi AKTAŞ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Zeynep ASLAN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Zülfikar DURMUŞ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Prof. Dr. Nimet KARATAŞ (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)

Yürütme Kurulu

Doç. Dr. Tuncay BÜLBÜL (Başkan)

Doç. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ

Doç. Dr. Ebru GÜNEREN

Yrd. Doç. Dr. Derya EVGİN

Yrd. Doç. Dr. Emre ÜSTÜN

Yrd. Doç. Dr. Erkan KALIPÇI

Yrd. Doç. Dr. Hatice DOĞAN

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin SARAÇ

Yrd. Doç. Dr. Murat AKTAN

Yrd. Doç. Dr. Mesut GÜN

Yrd. Doç. Dr. Tekin TUNCER

Yrd. Doç. Dr. Seyhun ŞAHİN

Yrd. Doç. Dr. Tuğrul BALABAN

Sekreteryaya

Yrd. Doç. Dr. Tuğrul BALABAN

Yrd. Doç. Dr. Seyhun ŞAHİN

Arş. Gör. Murat GÜR

Arş. Gör. Şerife ÖRDEK

Arş. Gör. Ahmet UĞUR

Araş Gör. Ahmet Enes KARAKAYA

Arş. Gör. Ayşe Begüm KILIÇ

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Abdilbaet MAMASIDIKOV	Prof. Dr. Taşbolot SADIKOV	Yrd. Doç. Dr. Besim Tolga UYAR
Prof. Dr. Abdulhalik BAKIR	Doç. Dr. Adem ÖGER	Yrd. Doç. Dr. Derya EVGİN
Prof. Dr. Abdullah ŞENGÜL	Doç. Dr. Ahmet OĞUZ	Yrd. Doç. Dr. Duygu EREN
Prof. Dr. Alena ĆATOVIĆ	Doç. Dr. Ali KOZAN	Yrd. Doç. Dr. Erkan HİRİK
Prof. Dr. Ali AKTAN	Doç. Dr. Alper ARSLAN	Yrd. Doç. Dr. Filiz M. ERDEM UÇAR
Prof. Dr. Ayşe ÖZCAN	Doç. Dr. Anvar COLDOŞBAYEV	Yrd. Doç. Dr. Fulya AYDIN TEMEL
Prof. Dr. Birsel KÜÇÜKSİPAHİOĞLU	Doç. Dr. Ayla ÜNSAL	Yrd. Doç. Dr. Gamze MUZ
Prof. Dr. Ćazim HADZİMEJLIĆ	Doç. Dr. Bayram DEVİREN	Yrd. Doç. Dr. Gökhan SEÇME
Prof. Dr. Cenişbek DUYŞEYEV	Doç. Dr. Dündar YENER	Yrd. Doç. Dr. Görkem BİRİNCİ
Prof. Dr. David J. GOA	Doç. Dr. Ebru GÜNEREN	Yrd. Doç. Dr. Gülser OĞUZ
Prof. Dr. Davut KILIÇ	Doç. Dr. Elmira HURİBAYEVA	Yrd. Doç. Dr. Hakan YALAP
Prof. Dr. Elmira MURADALIYEVA	Doç. Dr. Emin ÖZDEMİR	Yrd. Doç. Dr. Handan YILDIZHAN
Prof. Dr. E. Ümit SEVİÇ	Doç. Dr. Ersan ERSOY	Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin KILINÇ
Prof. Dr. Mehmet Fatih KÖKSAL	Doç. Dr. Fulya ÖZTAŞ	Yrd. Doç. Dr. Hasan YAVUZER
Prof. Dr. Filiz KILIÇ	Doç. Dr. Gökalp Özmen GÜLER	Yrd. Doç. Dr. Haşim ERDOĞAN
Prof. Dr. Hanife ÖZBAY	Doç. Dr. Hakan Vahit ERKUTLU	Yrd. Doç. Dr. Hatice DOĞAN
Prof. Dr. Harun GÜNGÖR	Doç. Dr. Hüseyin GÖNEL	Yrd. Doç. Dr. Hulusi YILMAZ
Prof. Dr. Havva SELÇUK	Doç. Dr. İbrahim YILMAZ	Yrd. Doç. Dr. Hüseyin CÜCE
Prof. Dr. Haydar ÖZTAŞ	Doç. Dr. Korhan KARACAOĞLU	Yrd. Doç. Dr. Hüseyin KALEMLİ
Prof. Dr. İbrahim DİLEK	Doç. Dr. Lütfi BUYRUK	Yrd. Doç. Dr. Hüseyin SARAÇ
Prof. Dr. İlyas GÖKHAN	Doç. Dr. Maria KOÇKORBAYEVA	Yrd. Doç. Dr. İbrahim Ethem ÖZKAN
Prof. Dr. Ljijana MARKOVIĆ	Doç. Dr. Mehmet Ali YOLCU	Yrd. Doç. Dr. İbrahim İLHAN
Prof. Dr. Lütfi Gürkan GÖKÇEK	Doç. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ	Yrd. Doç. Dr. İbrahim SERBESTOĞLU
Prof. Dr. Mehmet AÇA	Doç. Dr. Meral BAYAT	Yrd. Doç. Dr. İlhan GÜLLÜ
Prof. Dr. Mehmet Dursun ERDEM	Doç. Dr. Metin Ziya KÖSE	Yrd. Doç. Dr. Kürşat KOÇAK
Prof. Dr. Mehmet İNBAŞI	Doç. Dr. Murat Mustafa ÖNTUĞ	Yrd. Doç. Dr. Mehmet HAZAR
Prof. Dr. Mehmet KÖÇER	Doç. Dr. Mustafa IŞIK	Yrd. Doç. Dr. Mehmet KAYGANA
Prof. Dr. Meliha ATALAY	Doç. Dr. Neşe YALÇIN	Yrd. Doç. Dr. Mesut GÜN
Prof. Dr. Metin EKİCİ	Doç. Dr. Nursavle AYT BAYEVA	Yrd. Doç. Dr. Murat AKTAN
Prof. Dr. Mustafa Arslan	Doç. Dr. Özgür K. AYDEMİR	Yrd. Doç. Dr. Murat ŞENGÜL
Prof. Dr. Mustafa KESKİN	Doç. Dr. Pınar ÜLGEN	Yrd. Doç. Dr. Neşe HARBALİOĞLU
Prof. Dr. Mustafa Servet AKPOLAT	Doç. Dr. Sadettin BAŞTÜRK	Yrd. Doç. Dr. Pakize ARIKAN SANDIKCIOĞLU
Prof. Dr. Mürüvvet BAŞER	Doç. Dr. Süleyman SOLMAZ	Yrd. Doç. Dr. Seçil HİRİK
Prof. Dr. Nimet KARATAŞ	Doç. Dr. Şahlan ÖZTÜRK	Yrd. Doç. Dr. Seyhun ŞAHİN
Prof. Dr. Numan ALUÇ	Doç. Dr. Tuncay BÜLBÜL	Yrd. Doç. Dr. Şamil YEŞİLYURT
Prof. Dr. Orhan DOĞAN	Doç. Dr. Turgut TOK	Yrd. Doç. Dr. Şefika Dilek GÜVEN
Prof. Dr. Özen TOK	Doç. Dr. Zübeyde KUMBIÇAK	Yrd. Doç. Dr. Tayfun CAYMAZ
Prof. Dr. Paul CHAO	Yrd. Doç. Dr. Abdullah ÖZDAĞ	Yrd. Doç. Dr. Tekin TUNCER
Prof. Dr. Remzi KILIÇ	Yrd. Doç. Dr. A. Burak KAHRAMAN	Yrd. Doç. Dr. Telli KORKMAZ
Prof. Dr. Sabina BAKŞIĆ	Yrd. Doç. Dr. Ahmet DOĞAN	Yrd. Doç. Dr. Tuğrul BALABAN
Prof. Dr. Sahavet GÜRDAL	Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan TÜRK	Yrd. Doç. Dr. Turan AÇIK
Prof. Dr. Satıbaldı OMURZAKOV	Yrd. Doç. Dr. Aynur KIZILIRMAK	Yrd. Doç. Dr. Ünal ZAL
Prof. Dr. Sultan TAŞÇI	Yrd. Doç. Dr. Ayşe BUDAK	Yrd. Doç. Dr. Volkan KARAGÖZLÜ
Prof. Dr. Süleyman DEMİRCİ	Yrd. Doç. Dr. Bakhtygal KULAMSHAEVA	Yrd. Doç. Dr. Yalçın KAMIŞ
Prof. Dr. Taha Niyazi KARACA	Yrd. Doç. Dr. Barış ÇİFTÇİ	Yrd. Doç. Dr. Zehra IŞIK ÇALIŞKAN

İÇİNDEKİLER

Prof. Dr. Abdullah ŞENGÜL

BİR OSMANLI - CUMHURİYET ENTELEKTÜELİ: EDİP ALİ BAKI 1

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Burak KAHRAMAN

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ÇEVRE FARKINDALIKLARININ SOSYOLOJİK ANALİZİ (NEVŞEHİR ÖRNEĞİ)..... 9

Doç. Dr. Ahmet OĞUZ

19. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA NEVŞEHİR'DE GAYRİMÜSLİMLERİN KİLİSE VE OKUL AÇMA FAALİYETLERİ 37

Arş. Gör. Ahmet UĞUR

NEVŞEHİRLİ ÇELEBİ-ZÂDE MEHMED EFENDİ VE İLMÜ'L-ME'ÂNÎ İSİMLİ ESERİ 47

Yrd. Doç. Dr. Ali CANÇELİK

MENÂKİBÜ'L-KUDSİYYE'DE İNSAN, TOPLUM VE MEKÂN ALGISI 57

Okutman Ali ÇAKIRBAŞ

MÜNİP HAYRİ ÜRGÜPLÜ: SİYASİ FAALİYETLERİ VE ESERLERİ 78

Doç. Dr. Ali KOZAN

BEKTAŞİLİĞİN PİR-İ SÂNİSİ: BALIM SULTAN 93

Arş. Gör. Dr. Alper ALTIN

NEVŞEHİR-ÜRGÜP'E BAĞLI MUSTAFAPAŞA (SİNASOS) KASABASINDA YER ALAN TARİHİ CAMİLER 104

Yrd. Doç. Dr. Aysel KEKİLLİOĞLU, Ebru KUNDURACI

NEVŞEHİR İLİ VE ÇEVRESİ BOMBUS TERRESTRİS (LİNNAEUS, 1758)
(INSECTA: HYMENOPTERA: APIDAE) TÜRÜNÜN POLİNASYON
BİYOMORFOMOLOJİSİ VE EKOLOJİSİ ÜZERİNE ÖN ARAŞTIRMA 122

Yrd. Doç. Dr. Aysun ERGİNER, Yrd. Doç. Dr. Hatice DOĞAN,

Yrd. Doç. Dr. Emine Zehra TURAN

KADINLARIN YÖNETSEL POZİSYONLARA YÜKSELMELERİNDE DİNİN
ETKİSİ: NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ.....138

Yrd. Doç. Dr. Ayşe BUDAK

CUMHURİYET İDEOLOJİSİNİN SİMGELEŞTİRİLMESİ: NEVŞEHİR ÖRNEKLERİ 164

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül ÖZCAN, Öğr. Gör. Kamuran ÖZDİL,

Arş. Gör. Şenay ŞERMET KAYA, Arş. Gör. Gülhan KÜÇÜK

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ENGELLİLERE YÖNELİK TUTUMLARI 178

Yrd. Doç. Dr. Ayşegül ÖZCAN, Öğr. Gör. Kamuran ÖZDİL,

Arş. Gör. Şenay ŞERMET KAYA, Arş. Gör. Gülhan KÜÇÜK

AVANOS TOPLUMUNDA ÇOCUKLARDA SIK GÖRÜLEN SAĞLIK
SORUNLARINA İLİŞKİN GELENEKSEL UYGULAMALAR..... 188

Okutman Barış ERİÇOK

MEZUN İZLEME ÇALIŞMALARININ YÖREYE VE EĞİTİM ÖRGÜTLERİNE
KATKISI: ONLAR ŞİMDİ NEREDE? ONLAR GELECEKTE NEREDE
OLACAKLAR?..... 200

Yrd. Doç. Dr. Betül COŞKUN

NEVŞEHİRDE EL SANATLARI “GİYİM KUŞAM KÜLTÜRÜ” ÖRNEĞİ 213

Beyza UYANIK

TÜRK MUTFAĞINDA BİR FÜZYON MUTFAK UYGULAMASI: AFFAGATO
EŞLİĞİNDE TAHİN PEKMEZ SUFLESİ..... 220

Yrd. Doç. Dr. Burak ERYILMAZ, Öğr. Gör. Cem YÜCETÜRK

NEVŞEHİR BÖLGESİNDE KONAKLAYAN MÜŞTERİLERİN E-YORUMLARINA
YÖNELİK BİR İÇERİK ÇÖZÜMLEMESİ: TRIPADVISOR ÖRNEĞİ..... 228

Yrd. Doç. Dr. Burcu Gülsevil BELBER, Öğr. Gör. Gülhan SÖZBİLEN NEVŞEHİR'İN TURİSTİK ÜRÜNLERİNE OLAN TALEBİN, ŞEHRİN KÜLTÜREL MİRAS UNSURLARINA ETKİSİYLE İLGİLİ YEREL HALK ALGILARI.....	244
Prof. Dr. Davut KILIÇ, Arş. Gör. Ahmet DURMAZ OSMANLI DEVLETİNİN SON DÖNEMİNDE NEVŞEHİRLİ ŞEHİTLER (MİLLİ SAVUNMA BAKANLIĞI ARŞİV KAYITLARINA GÖRE).....	263
Dr. Deniz ULUKUŞ, Doç. Dr. Osman TUGAY ÜRGÜP VE ÇEVRESİNİN (NEVŞEHİR) EKOTURİZM BİTKİLERİ.....	287
Okt. Dr. Derya KILIÇKAYA FAKİR BAYKURT'UN EŞEKLİ KÜTÜPHANECİ ROMANINA YANSIYAN ÜRGÜP293	
Yrd. Doç. Dr. Duygu EREN, Ali Koray ÖZGÜÇLÜ TURİZMDE VANDALİZM (TAHRİPÇİLİK) SORUNU VE NEVŞEHİR ÖRNEĞİ	303
Yrd. Doç. Dr. Duygu EREN, Arş. Gör. Nurgül ÇALIŞKAN, Arş. Gör. Koray ÇAMLICA BUTİK TARZI KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN GELİŞİMİNE YÖNELİK YEREL HALKIN TUTUMLARI: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ.....	334
Yrd. Doç. Dr. Ebru ELPE NEVŞEHİR HALK İNANÇLARINDA ZAMAN KAVRAMI.....	353
Arş. Gör. Eda Özgül KATLAV, Arş. Gör. Şule ARDIÇ YETİŞ TURİZM ALANINDA EĞİTİM ALAN ÖĞRENCİLERİNİN STAJ SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	362
Yrd. Doç. Dr. Elif Eren GÜLTEKİN NEVŞEHİR İLİ'NİN ENDÜSTRİYEL HAMMADDELERİ VE EKONOMİYE KATKILARI.....	378

Arş. Gör. Emel EFE YAVAŞCAN, Prof. Dr. Zehra Gediz URAK KAPADOKYA'DA YER ALAN RUM KASABASININ TARİHİ DOKUSU ÜZERİNE: MİSTİ/MİSLİ (KONAKLI) KASABASI.....	399
Doç. Dr. Emin ÖZDEMİR İL MERKEZİ OLUNCAYA KADAR Kİ SÜREÇTE NEVŞEHİR'İN TBMM'DE TEMSİLİ.....	418
Öğr. Gör. Emrah ÖRGÜN, Öğr. Gör. Emrah KESKİN ÜRGÜP MUTFAK KÜLTÜRÜNÜN YÖRE HALKI TARAFINDAN BİLİNİRLİĞİNİN TESPİT EDİLMESİ.....	430
Öğr. Gör. Emre KÜÇÜKGÖK, Yrd. Doç. Dr. Emre ÜSTÜN, Yrd. Doç. Dr. Emin Erdem KAYA, Öğr. Gör. Yavuz Selim KALELİ NEVŞEHİR YÖRESİ TÜRKÜLERİNİN TÜRK SANAT MÜZİĞİ ÖGELERİNİ İÇERMESİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	440
Doktora Öğr. Enes ÖZ KAPADOKYA'NIN UNUTULAN KİLİSESİ; ST. JOHN THE BAPTİST	451
Yrd. Doç. Dr. Ercan KAÇMAZ YAŞAYAN ŞAİR SADİ TELTİK VE 500 KİT'ALIK MANZUM ŞİİRİ: BİR ZAMANLAR NEVŞEHİR	459
Okutman Ercüment SARIAY 1912 YILI CİNAYET CETVELLERİNE GÖRE NEVŞEHİR, ARAPSUN (GÜLŞEHİR) VE ÜRGÜP KAZALARINDA SUÇ VE SUÇLULAR.....	475
Yrd. Doç. Dr. Erdal ÜNSALAN, Yrd. Doç. Dr. Burak ERYILMAZ NEVŞEHİR İÇİN YENİ BİR TURİSTİK ÇEKİM ALANI ÖNERİSİ: TÜRK DEVLETLERİ CANLI TARİH MÜZESİ.....	490

Yrd. Doç. Dr. Erkan HİRİK

AĞIZLARDA KELİME EŞDEĞERLİĞİ: NEVŞEHİR AĞZI ÖRNEĞİ..... 497

Esra BULUT

YAZITLAR IŞIĞINDA TABAL KRALLIĞI DÖNEMİ'NDE NEVŞEHİR VE ÇEVRESİNDE HÜKÜM SÜREN KRALLAR..... 516

Arş. Gör. Fatih ŞENDİL

SUAT HAYRİ ÜRGÜPLÜ'NÜN SİYASİ HAYATI..... 531

Prof. Dr. Filiz KILIÇ

ÜRGÜP MÜZESİ'NDE BULUNAN AVANOS'LA İLGİLİ FERMAN VE BERATLAR 543

Funda SOLMAZ ŞAKAR

NEVŞEHİR'DE MİMARİ MİRASIN KORUNMASINDA KORUMA UYGULAMA VE DENETLEME BÜROSU'NUN ROLÜ..... 557

Öğr. Gör. Gülay TEMİZ, Emine Yurdanur UĞUR, Ezgi DOĞAN

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS NEVŞEHİR'DE OYNANAN GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARI 565

Yrd. Doç. Dr. Gülser OĞUZ

NEVŞEHİRLİ DAMAT İBRAHİM PAŞA'NIN GÜNDELİK HAYATTAKİ İLGİ ALANLARIYLA İLGİLİ İPUÇLARI..... 581

Halil BERK, Yrd. Doç. Dr. Ferda ÜSTÜN

YABANCILAŞMA DUYGUSUNUN ÖRGÜTSEL SESSİZLİK ÜZERİNE ETKİSİ 591

Prof. Dr. Hasan Ali ŞAHİN

ASUR TİCARET KOLONİLERİ ÇAĞI'NDA NEVŞEHİRİN BATISINDA YER ALAN ÖNEMLİ BİR TİCARİ İSTASYON: NENAŞŞA ŞEHRİ 607

Yrd. Doç. Dr. Hasan YAVUZER

HAYATI VE HİZMETLERİYLE HÜNKÂR HACI BEKTAŞ VELİ 616

Yrd. Doç. Dr. Haşim ERDOĞAN

NEVŞEHİR'İN TBMM'DE İLK TEMSİLİ 632

Yrd. Doç. Dr. Hakan DULKADİROĞLU, Hatice DOKUR

NEVŞEHİR'DE ISINMA AMAÇLI YAKIT KULLANIMINDAKİ DEĞİŞİMLER VE
HAVA KALİTESİNE ETKİLERİ 647

Yrd. Doç. Dr. Hikmet Zeki KAPCI

DEMOKRAT PARTİ DÖNEMİ NEVŞEHİR MİLLETVEKİLLERİ VE MECLİS
FAALİYETLERİ 656

Öğr. Gör. Dr. Hüseyin ARAS

NEVŞEHİR'DE TURİZM GÜVENLİĞİ 672

Dr. Hüseyin BENLİ, Doç. Dr. M. İbrahim BAHTİYARİ

NEVŞEHİR BÖLGESİ EL YAPIMI HALI VE KİLİMLERİNDE KULLANILAN
DOĞAL BOYALAR VE BOYAMA YÖNTEMLERİ ÜZERİNE MODERN
YAKLAŞIMLAR 693

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin CÜCE

NEVŞEHİR İLİ BİMS ÜRETİM SEKTÖRÜNDE TEMİZ ÜRETİM
OLANAKLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ 706

Doç. Dr. Hüseyin GÖNEL

NEVŞEHİRLİ ÖMER B. OSMAN'IN AYNUL-UYÛN ADLI ESERİ 722

Yrd. Doç. Dr. Hüseyin SARAÇ

NEVŞEHİRLİ DAMAT İBRAHİM PAŞA'NIN DEVLET AHVALIYLA İLGİLİ MISIR
YÖNETİCİLERİNE GÖNDERDİĞİ MEKTUPLAR 726

Yrd. Doç. Dr İbrahim Ethem ÖZKAN

NEVŞEHİR İLİ YER ADLANDIRMALARINDA KULLANILAN KİŞİ ADLARI VE
KÖKENLERİ..... 746

Yrd. Doç. Dr. İbrahim İLHAN, Öğr. Gör. M. Doğan KAMIŞ, Okan TÜRK

NEVŞEHİR YEREL MUTFAK KÜLTÜRÜNÜN GASTRONOMİ TURİZMİ
AÇISINDAN İNCELENMESİ..... 752

Doç. Dr. İbrahim YILMAZ, Yrd. Doç. Dr. Duygu EREN,

Arş. Gör. Meral BÜYÜKKURU, Betül ÇETİN

KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN ENGELLİ TURİZMİNE YÖNELİK
UYGULAMALARI: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ 766

Prof. Dr. İlyas GÖKHAN

NEVŞEHİR'İN İLK NÜFUS SAYIMI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME (1831) 787

Yrd. Doç. Dr. İrfan Deniz YAMAN, Yrd. Doç. Dr. Yavuz AYDIN,

Arş. Gör. İraz Aslı YAMAN

BATI KAPADOKYA (Aksaray İli) PALEOLİTİK YÜZEY ARAŞTIRMASI..... 802

Öğr. Gör. İsa Serhan CİHANGİR, Öğr. Gör. Osman ÖZER

YEREL HALKIN GÖZÜYLE SÜRDÜRÜLEBİLİR TERMAL TURİZM: “KOZAKLI
TERMAL” 816

Öğr. Gör. İsa Serhan CİHANGİR, Öğr. Gör. Osman ÖZER

AŞÇILIK EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM MEMNUNİYETLERİ VE
KARİYER BEKLENTİLERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA “USET” 841

Arş. Gör. Kadri H. YILMAZ

DAMAT İBRAHİM PAŞA'YA SUNULAN TEŞEKKÜRNÂMELER 868

Öğr. Gör. Koray GENÇ, Öğr. Gör. Serkan ŞENGÜL

GÜZEL ATLAR DİYARINA YOLCULUK: KAPADOKYA BÖLGESİNE YÜKSEK
GELİRLİ TURİST ÇEKİMİNE YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME 878

Yrd. Doç. Dr. Kürşat KOÇAK

NEVŞEHİR YÖRESİNDEKİ BOZKIR TÜRK KÜLTÜRÜNE AİT DEFİN GELENEK
VE TÖRENLERİ..... 892

Prof. Dr. L. Gürkan GÖKÇEK, Öğr. Gör. Gülbin İNCE

ASUR DEVLETİ NİN TABAL KRALLIĞI İLE OLAN SİYASİ MÜNASEBETLERİ ... 899

Doç. Dr. Mehmet Ali YOLCU

İNANCIN SÜRDÜRÜLMESİNDE ZİYARET FENOMENİNİN ETKİSİ:
HACIBEKTAŞ İLÇESİ ÖRNEĞİ..... 912

Doç. Dr. Mehmet ÇERİBAŞ

NEVŞEHİRLİ ÂŞIK FUAD ZORLU'NUN ŞİİRLERİNDE KÜLTÜREL UNSURLAR . 923

Öğr. Gör. M. Doğan KAMIŞ, Okan TÜRK, Yrd. Doç. Dr. İbrahim İLHAN

NEVŞEHİR YEMEKLERİNİN FÜZYON MUTFAĞA UYGUNLUĞUNUN
İNCELENMESİ..... 943

Prof. Dr. M. Fatih KÖKSAL

HACI BEKTAŞ-I VELÎ'NİN ÖLÜM TARİHİ HAKKINDA 951

Arş. Gör. Mehmet Emin DEDE

KÜLTÜREL MİRAS İMGELERİNİN AKTARIM ARACI OLARAK TİCARİ
İŞLETME ADLARI: “NEVŞEHİR ÖRNEĞİ” 985

Yrd. Doç. Dr. Mehmet HAZAR, Yrd. Doç. Dr. Cevdet İLHAN

MUSTAFAPAŞA'DAKİ MAKEDONCA KONUŞURLARIN TÜRKÇESİ ÜZERİNE ... 992

Yrd. Doç. Dr. Mesut GÜN

NEVŞEHİR TÖMERDE B1 SEVİYESİNDE TÜRKÇE ÖĞRENEN AFGAN
ÖĞRENCİLERİN TÜRKÇE ÖĞRETMENİ ALGISI..... 1020

Doç. Dr. Metin Ziya KÖSE

MUKÂTAALI VAKIFLAR VE NEVŞEHİR'DE MUKÂTAALI VAKIF ÖRNEKLERİ
(XVIII-XIX. YÜZYILLAR)..... 1039

Arş. Gör. Muhammet Emin YILDIZLI, Doç. Dr. Hüseyin GÖNEL

NEVŞEHİR İLİ KAYMAKLI İLÇESİ KİTABE VE MEZAR TAŞLARI 1052

Arş. Gör. Murat GÜR

ABDULLAH RIZA ERGÜVEN'İN ŞİİRLERİNDE BİREYSEL TEMALAR VE
AVANOS..... 1068

Doç. Dr. M. Murat ÖNTUĞ

XIX. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA DAMAT İBRAHİM PAŞA'NIN
NEVŞEHİR'DEKİ VAKIF ESERLERİNİN DURUMU HAKKINDA 1076

Yrd. Doç. Dr. Neşe HARBALİOĞLU

GREK HARFLİ TÜRKÇE BİR ESER: NEVŞEHİR SALNAMESİ 1913 1114

Doç. Dr. Nevzat TOPAL

MAÂRİF SALNÂMELERİNE GÖRE NEVŞEHİR'DE EĞİTİM VE ÖĞRETİM (1898-
1903)..... 1130

Arş. Gör. Nihan OZANSOY TUNÇDEMİR

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KAPADOKYA
TURİZM BÖLGESİ İLE İLGİLİ FARKINDALIK ARAŞTIRMASI 1149

Arş. Gör. Nilay TURAÇ

YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN GENEL SAĞLIK DURUMLARI VE BUNU
ETKİLEYEN FAKTÖRLER İLE İLİŞKİSİ..... 1160

Öğr. Gör. Osman ÖZER, Öğr. Gör. İsa Serhan CİHANGİR

YABAN TV'NİN YERLİ AVCILARIN TUTUMLARINA YÖNELİK ETKİLERİ VE
AV TURİZMİ AÇISINDAN İRDELENMESİ: NEVŞEHİR İLİ ÖRNEĞİ..... 1171

Yrd. Doç. Dr. Özlem Öztürk ÇETENAK, Doç. Dr. Ersan ERSOY

Yrd. Doç. Dr. Emin Hüseyin ÇETENAK

TURİZMDE YOĞUNLAŞMA ANALİZİ VE TURİZM SEKTÖRÜNDE BİR RİSK
ÖLÇÜTÜ ÖNERİSİ: NEVŞEHİR ÖRNEĞİ..... 1194

Arş. Gör. Pelin CALPBİNİCİ, Ebru DIĞRAK

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN BAKIM DAVRANIŞLARININ ÇEŞİTLİ
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ 1216

Arş. Gör. Rahman ŞAHİN

CUMHURİYETİN İLK YILLARINDA KAPADOKYA'DA SAĞLIK..... 1227

Doç. Dr. Ramazan ADIBELLİ

KAPADOKYA'NIN ANTİK DÖNEM DİNİ DÜŞÜNCESİ ÜZERİNDEKİ PERS DİNİN
İZLERİ..... 1238

Yrd. Doç. Dr. Remzi AYDIN

ÜRGÜP MÜZESİ'NDEKİ TÜRK-İSLÂM KİTABELERİ 1254

Doç. Dr. Sadettin BAŞTÜRK

KÖYDEN ŞEHİRE ARABSUN (GÜLŞEHİR) 1287

Doç. Dr. Sadettin BAŞTÜRK, Nur BİLİR, Ayşe ÖDEMİŞ

TARİHİ SEVDİREN ADAM; AHMET REFİK ALTINAY 1296

Prof. Dr. Sebahattin BAYRAM, Doç. Dr. Remzi KUZUOĞLU

ÇİVİ YAZILI BELGELERE GÖRE M.Ö. 2. BİN'DE NEVŞEHİR..... 1318

Arş. Gör. Serkan KÖSE

MEKÂNIN KUTSALLAŞTIRILMASI: NEVŞEHİR ALEVİLİĞİNDE EŞİK İNANCI 1327

Serkan PAYDAK

TARİHİN GÖRSEL ANLATIMINDA ÖZEL MÜZELERİN ROLÜ: KAPADOKYA
SANAT VE TARİH MÜZESİ ÖRNEĞİ..... 1334

Öğr. Gör. Serkan ŞENGÜL, Yrd. Doç. Dr. Burak ERYILMAZ,

Doç. Dr. Oğuz TÜRKEY

NEVŞEHİR MUTFAK BİLİNİRLİĞİNİN DESTİNASYON MARKA DEĞERİ
BOYUTLARI İLE İLİŞKİSİNİN TESPİT EDİLMESİ 1346

Yrd.Doç.Dr. Seyhun ŞAHİN

TÜRKİYE SELÇUKLU SULTANLARI IV. KILIÇ ARSLAN İLE III. ALAEDDİN
KEYKUBÂD'IN NEVŞEHİR'DE YAŞAYAN CANLI HATIRALARI 1359

Yrd. Doç. Dr. Şamil YEŞİLYURT

MURAT DEVRİM DİRLİKİYAPAN'IN ŞİİRLERİNDEKİ İMGELER 1371

Arş. Gör. Şerife ÖRDEK

NEVŞEHİRLİ SIYÂM-ZÂDE HASAN HAMDÎ EFENDİ VE TERCEME-İ HÂLİ 1385

Öğr. Gör. Şükran DOĞRU GÜRPINAR

ÇAMURDAN SANATA UZANAN EL: GALİP KÖRÜKÇÜ 1395

Asst. Prof. Tekiner KAYA

CAPPADOCIA VISITOR PROFILE ANALYSIS: AXIX SHIFTING, REASONS AND
RESULTS 1425

Öğr. Gör. Tuğba GÖNEL SÖNMEZ

NEVŞEHİR DÜĞÜNLERİNDE GÂLE TÖRENİ VE “SAÇ” İMGESİ..... 1453

Yrd. Doç. Dr. Tuğrul BALABAN

AYŞE PASLANMAZ'IN ŞİİRLERİNDE TOPLUMSAL TEMA 1464

Doç. Dr. Tuncay BÜLBÜL

14. YÜZYIL ŞAİRİ GÜLŞEHRÎ'NİN ADI, MEMLEKETİ VE TÜRBESİ İLE İLGİLİ
DÜŞÜNCELER..... 1481

Öğr. Gör. Tülay Avcı TAŞKIRAN

GELENEKSEL ATLI SPORLARIN KAPADOKYA BÖLGESİNDE UYGULANMASI
..... 1489

Yrd. Doç. Dr. Ünal ZAL

TARİHİ METİNLERDE AKTARMA SORUNLARI..... 1499

Öğr. Gör. Yavuz Selim KALELİ, Yrd. Doç. Dr. Emin Erdem KAYA

Yrd. Doç. Dr. Emre ÜSTÜN, Öğr. Gör. Emre KÜÇÜKGÖK

ÜRGÜP'LÜ REFİK BAŞARAN'DAN DERLENEN TRT REPERTUARINDAKİ
TÜRKÜLERİN MELODİK YÖNDEN İNCELENMESİ 1517

Prof. Dr. Yıldırım ÖZBEK

KAPADOKYA BÖLGESİ OSMANLI DÖNEMİ DUVAR RESİMLERİNDE
PAYİTAHT TASVİRLERİ 1526

Arş. Gör. Yusuf KARAKUŞ, Arş. Gör. Koray ÇAMLICA

TUR HİZMET PERFORMANSININ KFG-AHP BÜTÜNLEŞİK YÖNTEMİ İLE
DEĞERLENDİRİLMESİ VE İYİLEŞTİRİLMESİ..... 1542

Okt. Zehra ERGEÇ

POSTMODERN TARİHİ ROMANLARDA NEVŞEHİRLİ DAMAT İBRAHİM PAŞA
..... 1560

NEVŞEHİR'DE TURİZM GÜVENLİĞİ

Öğr. Gör. Dr. Hüseyin ARAS
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
huseyinaras@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Türkiye'nin önemli bir turizm merkezi olan Nevşehir'e ilişkin "güvenlik algısı" Nevşehir'e özgü bir güvenlik konsepti geliştirilmek suretiyle olumlu hale getirilebilir. Şehrin modus operandisi bu konudaki önemli yol göstericilerden biridir. Güvenlik hizmetleri şehrin modus operandisinden yararlanılarak etkin ve etkili şekilde sunulabilirse Nevşehir turizmi için belirlenen hedeflere kolaylıkla ulaşılabilir. Çünkü güvenlik güven ortamının tesis edilmesine katkıda bulunur. Türkiye'nin de yer aldığı dünya coğrafyasında sürmekte olan çatışmaların ve savaşların yaratabileceği olumsuz etkiler düşünüldüğünde bu konunun önemi haizdir. Üstelik turizm yoluyla sağlanacak olan ekonomik ve sosyal katkının Türkiye'ye yönelik çeşitli tehditleri bertaraf edebileceği gerçeği karşısında Nevşehir'e özgü güvenlik konsepti elzemdir. Bu bağlamda bir konsept olarak "turizm güvenliği" çeşitli açılardan incelenmeli ve şehrin modus operandisine uygun güvenlik hizmetlerinin etkin ve etkili şekilde sunulmasının yolları aranmalıdır. Bu süreçte güvenlikte çağdaş yaklaşımlar gözden kaçırılmamalıdır. Ekonomisi önemli oranda turizme bağlı olan Nevşehir'de tüm paydaşların bu yöndeki güvenlik politikalarına demokratik politikalar doğrultusunda birlikte katkı sunmaktan kaçınmayacağı çok açıktır. Kontrol edilebilir nitelikte bir bağımsız değişken olan "güvenlik algısı" tüm paydaşların demokratik katılımıyla ve çabalarıyla yönetilmelidir. Aksi halde kamu güvenliğini sağlamaya yönelik çabalar kamu güvenliğini tehdit edici niteliğe bürünebilir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Güvenlik, Modus Operandi, Güvenlik Algısı, Demokratiklik

ABSTRACT

"Sense of security" of Nevşehir, which is an important tourism center of Turkey, can be made positive by developing a Nevşehir-specific security concept. "Nevşehir's modus operandi" is one of the important guides on this subject. If security services can be present effectively and efficiently by utilizing from the city's modus operandi, the tourism targets of Nevşehir can be reached easily because the security ensures the establishment of confidence. When the negative effects of the ongoing conflicts and wars around Turkey are considered, the significance of this matter is clear. Moreover, the economic and social contribution made by tourism can eliminate various threats against Turkey and so it is very essential a Nevşehir-specific security concept. In this context, the concept of "tourism security" must be examined from various aspects, and the ways of providing specific security services appropriate to "Nevşehir's modus operandi"

effectively and efficiently must be searched. In this process, the contemporary approaches on security should not be overlooked. It is very clear that all stakeholders of tourism in Nevşehir, whose economy mainly depends on tourism, would not avoid contributing together to the democratic policies for the security policies. “Sense of security” as a controllable independent variable should be managed through the democratic participation and efforts of all stakeholders. Otherwise, the efforts to provide public security can threaten public security.

Key Words: Tourism, Security, Modus Operandi, Sense of Security, Democratization

Giriş: Turizmin Türkiye ve Nevşehir İçin Önemi

Tüm turizm bölgelerinde olduğu gibi Nevşehir’de de turist açısından “suçlara ve risklere karşı korunacağından şüphe duymamak değil, suçlarla ve risklerle karşılaşmayacağından emin olmak” daha önemlidir. Ancak Kapadokya bölgesinin merkezinde yer alan Nevşehir’de turizmin 2016 yılında yaşamaya başladığı kriz incelendiğinde bu güven hissini yeterince sağlanamamış olduğu söylenebilir. Çünkü turizm sektörü belirsizliklere karşı son derece hassas bir sektördür ve bir ülkedeki güvenlik sorunu hakkında yapılmış olan olumsuz yayınlardan çok çabuk etkilenir.¹ Nitekim Nevşehir de Türkiye’deki güvenlik sorununa ilişkin olumsuz yayınlardan kolayca etkilenmiş bir turizm bölgesidir. Bu çalışma Nevşehir’de turizm sektörünün yaşadığı bu soruna ilişkin bir çözüm arayışı amacıyla yapılmıştır. Ancak Nevşehir’de turizmin turistlere yönelik suçlardan ve risklerden etkilendiğini kanıtlamaya çalışmak ya da turizm güvenliği için Nevşehir’de hangi tedbirlerin alınması gerektiğine dikkat çekmek bu çalışmanın asıl

¹ Amerika Birleşik Devletleri son dönemlerde Türkiye’de yaşanmış olan terör eylemleri nedeniyle muhtelif tarihlerde Türkiye’deki bazı şehirleri “çok tehlikeli” sınıfına alarak “gidilmemesi gereken şehirler” olarak etiketlemiş, seyahat uyarılarında bulunmuş ve hatta bazı şehirlerdeki vatandaşlarının bu şehirleri acilen terk etmelerini istemiştir (bkz. turkey.usembassy.gov 2016). İngiltere’de The Guardian gazetesi tarafından yapılan haberde “Türkiye’de tatile gitmek güvenli mi?” sorusuna yanıt aranmıştır. Haberde, daha önce Türkiye’ye gitmek isteyenleri vazgeçirebilecek tek sebep olarak “ülkenin çok kalabalık olması” gösterilirken, terör saldırılarının ardından artık bu kaygının yerini güvenlik endişelerinin aldığına dikkat çekilmiştir (bkz. www.bbc.com 2016a). Ankara’daki terör saldırılarından hemen sonra Almanya’da yüz binlerce Alman tatilcinin katılımıyla gerçekleştirilen büyük bir araştırmada ise Almanların %59’unun “Türkiye’yi artık güvenli bulmadıkları” sonucu ortaya çıkmıştır (bkz. www.turizmaktuel.com 2016). Hollanda’daki bir araştırmaya göre de “güvenlik kaygıları” nedeniyle Batılı turistler Türkiye’ye mesafelidir. Bir Hollanda TV’sine göre Türkiye, 10 ülkenin yer aldığı güvenli ülkeler listesinde 9. sırada yer alıyor (bkz. www.bbc.com 2016b). DAİŞ’in 2015 yılı başında Suriye’de iki Japon gazeteciyi öldürmesinin ardından Japonya’da Türkiye’nin Sivas’tan doğusu ve güneyi riskli bölge ilan edilmiştir (www.milliyet.com.tr 2016b). Bu uyarıların, yaklaşımların, değerlendirmelerin, sonuçların vb. Türkiye’yi ziyaret etmek isteyen kişilerin Türkiye’ye ilişkin güvenlik algısına olumsuz yönde etki etmemesi mümkün değildir.

amacı değildir. Bu amaç doğrultusunda genel olarak Türkiye turizmi için yapılmış çeşitli çalışmalar vardır.² Yer yer bu amaca yönelik öneriler sunsa da, bu çalışma daha ziyade, genelde Türkiye turizmine özelde ise Nevşehir turizmine yönelik güvenlik politikalarının “turizm bölgelerine özgü” olarak geliştirilmesi ve uygulanması gerekliliğine dikkat çekmeye çalışmaktadır. Standart güvenlik politikalarına dayanan “görünür” nitelikteki insana dayalı güvenlik tedbirlerinin hem genel olarak turizm güvenliği için, hem de Nevşehir turizmi için etkili sonuçlar üretemeyebileceğini tartışarak güvenlik hizmetlerinde demokratiklik düzleminde çeşitli öneriler sunmak da bu çalışmanın amacıdır.

Tarih boyunca birçok medeniyete beşiklik etmiş olan Nevşehir’in ekonomisinde turizm önemli yer tutmaktadır. Ancak Kapadokya bölgesinin merkezinde yer alan Nevşehir’de turizm sektörü, Türkiye’de gerek 2015 yılının sonlarında ve 2016 yılının ilk aylarında yaşanan terör eylemleri nedeniyle, gerekse muhtelif tarihlerde turistlere yönelmiş olan münferit bazı olaylar nedeniyle 2016 yılında zorlu bir döneme girmiştir. Türkiye’ye turist gönderen ülkelerdeki hükümetlerin ve medyaların olumsuz yaklaşımları da buna etki etmiştir. Nihayetinde Türkiye Otelciler Birliği (TUROB)’nin 09-13 Mart 2016 tarihleri arasında Almanya’nın başkenti Berlin’de gerçekleştirilen “2016 ITB Berlin Turizm Borsası Fuarı”nın Sonuç Raporu’nda ifade ettiği üzere, Türkiye özellikle son dönemlerdeki terör eylemleri nedeniyle Avrupalı turistler için “güvenlik endişesi taşınan bir ülke” haline gelmiştir (www.turob.com 2016).

Türkiye’ye ilişkin güvenlik algısındaki düşüş T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yayımlanmış olan turizm istatistiklerinde gözlenebilmektedir. 2015 yılının Mart ayında 1.895.940 ziyaretçinin geldiği Türkiye’ye 2016 yılının aynı ayında 1.652.511 ziyaretçi gelmiştir. 2016 yılının Mart ayında Türkiye’ye gelen ziyaretçilerin sayısı bir önceki yılın Mart ayına oranla %12,84 düzeyinde gerilemiştir.³ 2015 yılının ilk üç ayında Türkiye’ye giriş yapan toplam ziyaretçi sayısı 4.530.224 iken, 2016 yılının ilk üç ayında bu sayı 4.063.477’ye gerilemiştir. 2016 yılının ilk üç ayındaki ziyaretçi oranı bir önceki yılın aynı dönemine göre %10,30 düzeyinde düşüş göstermiştir⁴ (yigm.kulturturizm.gov.tr 2016). Turizm gelirleri de aynı dönemde %16,5 azalmıştır (www.tuik.gov.tr 2016). Bu

² Bkz. Unur (2000), Seçilmiş ve Ünlüönen (2009), Bayhan ve Ünlüönen (2016), Aktaş Polat ve Polat (2014), Ateşoğlu ve Türker (2014).

³ Bu ziyaretçilerin sadece %1,31’i güneydirlikçidir (yigm.kulturturizm.gov.tr 2016).

⁴ Bu ziyaretçilerin sadece %0,73’ü güneydirlikçidir (yigm.kulturturizm.gov.tr 2016).

düşüşlerden Nevşehir turizmi de olumsuz yönde etkilenmiştir. Kapadokya Bölgesi'ne gelen yerli ve yabancı turist sayısı 2015 yılının ilk üç ayında 364.563 iken, 2016 yılının ilk üç ayında 182.192'ye gerilemiştir. 2015 yılının Mart ayında 155.066 yerli ve yabancı turist ziyaret ettiği bölgeyi 2016 yılının Mart ayında ise 80.392 yerli ve yabancı turist ziyaret etmiştir. Bir başka ifadeyle Kapadokya Bölgesi'ne gelen yerli ve yabancı turist sayısı 2016 yılının ilk üç ayında 2015 yılının ilk üç ayına göre %50 düşüş göstermiştir (www.muskarahaber.com 2016; www.ntvpara.com 2016; www.milliyet.com.tr 2016a).

Turizm sektöründeki bu düşüğe etki eden sebepler arasında Türkiye'ye turist gönderen ülkelerin Türkiye'deki güvenlik sorununa bakışlarının önemli yeri vardır. Bu ülkeler hem vatandaşlarına karşı olan sorumluluklarının gereği olarak, hem de turist çeken çeşitli ülkelerle geliştirdikleri güçlü ilişkiler gereğince o ülkelerle dayanışma içerisinde bulunarak vatandaşlarını Türkiye'ye gitmemeleri yönünde uyarılmışlardır.⁵ Çünkü turizm ile siyaset iç içedir.⁶ Kendi açılarından “iyi niyetli” ve “kaçınılmaz” olan bu uyarılar, yaklaşımlar, değerlendirmeler, sonuçlar vb. Türkiye turizminde önemli derecede olumsuz etki yaratmıştır. İşte tam bu nedenle Türkiye'de turizm politikalarının gözden geçirilmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Türkiye'de turizm sektörünün “sürekli etkililik” sağlayabilecek tedbirler gereğince yönetilmesi önem kazanmaya başlamıştır. Zira büyük riskleri beraberinde getirirse de, turizm, Türkiye'nin de ekonomik, politik, sosyal ve kültürel gelişmişliğine katkı sağlayabilen bir sektördür. Küresel dünyanın turizm sektörüne getirdiği risklerin yönetilmesi, turizmin vazgeçilemez önemde olduğu Türkiye için de elzemdir.

Turizm Güvenliği

⁵ Bkz. 1.dipnot.

⁶ Siyaset neredeyse yaşamın her alanındadır. Siyasetçiler yaşamın her alanına nüfuz etme ihtiyacı duyarlar. Böylelikle kitlelerin onayını almak isterler. Turizm de siyasetçilerin nüfuz etmek zorunda olduğu alanlardan biridir. Çünkü turizm yoluyla ülke ekonomisi için sağlanacak fayda siyasetçinin toplumsal gruplar tarafından meşru görülmesine ve böylece varlığını devam ettirebilmesine olanak sağlar. Tam da bu nedenle siyasetçiler de kaçınılmaz olarak turizm sektöründe rakip olarak gördükleri ülkelerin turizm ekonomisine zarar verecek girişimlerde bulunabilirler. Ekonomisinde turizmin önemli yeri bulunan ülkelerde kimi zaman kitlesel eylemlere, teröre vb. tepki göstermeyerek, kimi zaman ise o ülkelerin bulunduğu geniş coğrafyadaki savaflara karşı olumsuz yaklaşım sergilemeyerek o ülkeye girecek olan yabancı turist sayısının azalmasına etkide bulunmaya çalışabilirler. Bunu özellikle medyanın gücünü kullanarak yaparlar. Kıt kaynakların paylaşımı konusundaki kaçınılmaz rekabetin siyasetçileri bu tür girişimlerde bulunmaya sevk etmesi aslında anlaşılır bir durumdur.

Cana ve mala yönelik herhangi bir tehlike gerçekleşmediğinde güvenlik hizmetlerinin başarısından söz edilebilir. Aksi durumda ise güvenlik hizmetlerinin başarısız olduğu iddia edilir. Ancak alınan tüm tedbirlere rağmen tehlike gerçekleşebilir. Çünkü Gülcü (2004: 42) tarafından ifade edildiği üzere, yüzde yüz güvenlik mümkün değildir; üstelik bu uğurda feda edilecek olanlara bakıldığında yüzde yüz güvenlik hedeflemek gerekli de değildir. Bu durumda alınan tüm tedbirlere rağmen gerçekleşen az sayıda tehlikeye odaklanarak güvenlik hizmetlerinin başarısızlığını iddia etmek yanlış olur.⁷ Başka bir ifadeyle, alınmış olan tedbirler sayesinde önlenmiş olan tehlikelerin istatistiğini yapmak mümkün olsaydı güvenlik hizmetlerinin başarısı daha net olarak görülebilirdi. Ancak bu, olasılıkla, hiçbir zaman bilinemeyecek.

Turistlere yönelik riskler turizmin ayrılmaz bir parçasıdır (Kekovic ve Markovic 2009: 302). Glensor ve Peak (2004: 1)'e göre cinsel saldırı, yankesicilik, dolandırıcılık, çalıntı mal satma, çete saldırıları, kumarhane suçları, yaşlılığa bağlı suçlar, konaklama mekânlarında hırsızlıklar, eğlence mekânlarında hırsızlıklar, terör eylemleri, toplu taşıma araçlarında saldırılar ve trafik kazaları turistlere yönelik riskler arasındadır. Ancak bu riskler arasından, Aktaş Polat ve Polat (2014) tarafından yapılmış olan ve alan yazın taramasıyla ilişkilendirilen bir çalışmada ifade edildiği üzere hırsızlık, gasp, kapkaç, darp ve sözlü taciz turistlerin daha çok müşteki durumuna düştükleri risklerdir. Gerçekleşme olasılığı bu riskler kadar yüksek olmasa da, terör eylemleri de turistlere yönelik risklerdendir. Turistlere yönelme olasılığı daha yüksek olan risklerden daha farklı algılar oluşturan terör eylemleri gerçekleştiği ilk ve en basit olanından itibaren çok büyük etki yaratır. Çünkü terör eylemleri ani gelişen, kişisel olarak tedbir alınması pek olanaklı olmayan ve can kaybına neden olma olasılığı çok yüksek olan risklerdendir. Terör eyleminin sorumlusunun devletin yetkili birimleri tarafından tespit edilmesinin bir öneminin olmayışı da bu riskin turistler tarafından farklı bir konuma yerleştirilmesinin nedenidir. Çünkü Unur (2000: 171) tarafından da ifade edildiği üzere, teröristler açısından turizm devleti temsil etmektedir; bu nedenle turizm sektörüne yapılan her saldırı teröristler açısından devlete yapılmış bir saldırdır.

⁷ Bu gerçek hâlihazırdaki güvenlik politikalarına dayanan güvenlik hizmetlerinin “başarılı” kabul edilmesini gerektirdiği gibi, hâlihazırdaki güvenlik hizmetlerinin daha etkili ve verimli olmasını sağlamak için çaba göstermenin gerekliliğine de işaret eder. Çünkü temel hedef güvenlik açıklarını kapatmak, güvenliği %100 seviyesine yaklaştırmaktır.

Türkiye'nin özgün koşulları Türkiye'yi ziyaret eden turistleri de bu tür risklerle karşı karşıya bırakmaktadır. Dünya coğrafyasındaki yeri, önemi, çokkültürlü toplumsal yapısı, siyasî atmosferi, gelecek vizyonu vb. nedeniyle terör eylemlerinin; sosyo-kültürel yapısı, ekonomik gelişmişlik düzeyi, refah seviyesi, turist ve turizm algısı vb. nedeniyle ise diğer risklerin Türkiye'yi ziyaret eden turistlere yönelme olasılığı bulunmaktadır. Bu risklerin gerçekleşmesinin -esas olarak- engellenmesi ya da gerçekleştiğinde tam zamanında müdahale edilerek etkisizleştirilmesi, turizmi önemli kazanımların bir aracı olarak gören Türkiye için elzemdir. Ancak turizm sektörünü tehdit eden risklerle Türkiye'nin tüm turizm bölgelerinde standart güvenlik politikalarına dayanan güvenlik tedbirlerini uygulayarak ve güvenlik birimlerinin “daha görünür” olmalarını sağlayarak mücadele etmenin “hatalı bir yaklaşım”⁸ olabileceği güvenlik birimleri tarafından dikkate alınmalıdır. Çünkü turist can ve mal güvenliğine zarar vermek amacıyla gerçekleşen bir riske başarılı şekilde müdahale edildiğini gördüğünde değil, can ve mal güvenliğine yönelik herhangi bir risk algılamadığında kendisini huzurlu hisseder. Zaten bu en temel güvenlik ilkesidir: Güvenlik hizmetlerinin başarısı “gerçekleşmeyen” ile ölçülürken, başarısızlığı “gerçekleşen” ile ölçülür.

Turizm sektörü turistlere yönelik risklerle mücadele sürecinde alınacak yoğun ve sert tedbirlerden kolaylıkla zarar görebilecek derecede hassas bir sektördür. Turiste güven vermek adına yerli halka veya çevredeki diğer tehdit unsurlarına yönelik olarak gerçekleştirilen herhangi bir güvenlik uygulamasının turistin güvenlik algısının olumsuz yönde gelişmesine etki etme potansiyeli taşıdığı dikkate alınmalıdır.⁹ Çünkü modus operandisi¹⁰ nedeniyle hem turizm sektörü hem de turizm bölgeleri “özgün” güvenlik tedbirlerini gerektirmektedir. Turizm sektörünün ve turizm bölgelerinin modus operandilerinin güvenlik politikaları yapılırken dikkate alınmamasının ve Türkiye'nin herhangi bir yerinde işe koşulan risklerle mücadele yöntemlerinin Türkiye'deki tüm turizm bölgelerinde aynı biçimde işe koşulmasının yaratacağı maliyet yüksek olabilir.

⁸ “Daha görünür” olmanın “hatalı bir yaklaşım” olmadığı da iddia edilebilir. Caydırıcılığın daha fazla görünür olmak suretiyle sağlandığına ilişkin güçlü savunmalar yapılabilir. Ancak bu çalışmada “özgün” güvenlik tedbirlerinin önemine dikkat çekilirken “daha görünür” olmanın her yerde koşulsuz şartsız “doğru bir yaklaşım” olmadığı savunulmaktadır. Bir başka ifadeyle, bu yaklaşımın genel geçer bir ilke olarak kabul edilmesinin yanlışlığına dikkat çekilmek istenmektedir.

⁹ Her yıl turistik bölgelere giriş noktalarında güvenlik birimleri tarafından gerçekleştirilen güvenlik uygulamalarının ve “şüpheli” görülen şahısların “alenen” güvenlik kontrollerine tâbi tutulmalarının turistler üzerinde bıraktığı olumsuz etki, turiste verilmek istenen güvenden daha büyük olabilir.

¹⁰ Bu terim ileride ayrıntılı şekilde ele alınacaktır.

Türkiye'nin yer aldığı dünya coğrafyasında sürmekte olan çatışmaların ve savaşların da, bir ulus-devlet olan Türkiye Cumhuriyeti'ndeki kültürel çeşitliliğin kimlik siyasetlerinin etkisiyle devlet içinde yarattığı krizlerin de Nevşehir turizmine etkileri vardır. Bu etkiler yadsınamaz; bu nedenle yönetilmelidir. Buna rağmen Nevşehir'deki turizm faaliyetlerine ilişkin gerçekleştirilen çalışmalarda güvenlik unsurunun bürokratik vesayet temelinde standart bir yaklaşımla ele alındığı gözlenmektedir. Demokratik yaklaşımlar güvenlik ihtiyacının istedik çerçevede sağlanabilmesi için daha fazla katkı sağlayabilir.¹¹

Turizm Güvenliğinde Doğrular ve Yanlışlar

10 Ekim 2015'te Ankara Tren Garı'nda, 12 Ocak 2016'da İstanbul Sultanahmet Meydanı'nda, 17 Şubat 2016'da Ankara Merasim Sokak'ta, 13 Mart 2016'da Ankara Kızılay'da, 19 Mart 2016'da ise İstanbul İstiklâl Caddesi'nde gerçekleştirilmiş olan terör eylemleri nedeniyle güvenlik tedbirleri gözden geçirilmiştir. Bazılarında turistlerin hedef alındığı bu saldırıların yarattığı etki sonucunda Türkiye genelinde çeşitli tedbirler uygulamaya koyulmuştur. Topluma güven vermeyi ve toplumun yaşadığı korkuyu bertaraf etmeyi amaçlayan bu tedbirlerin “daha fazla görünürlük”¹² ve “daha fazla kontrol” esasları çerçevesinde şekillendirildiği görülmüştür (bkz. www.haberturk.com 2016). Bu sayede risklerin daha fazla kontrol altına alınabileceğine inanılmıştır.¹³

¹¹ Hatta turizm güvenliğinin gereklerine uygun bir “turizm güvenliği” tanımı da demokratik yaklaşımlarla yapılmalıdır. Çünkü güvenlik politikalarına, benimsenmiş olan güvenlik tanımları yön vermektedir. Güvenlik tanımı genel bir amacı veya hedefi ifade etmektedir. Bu nedenle iyi betimlenmiş bir “turizm güvenliği” tanımı kullanılacak olan güvenlik stratejileri için yol gösterici olabilir.

¹² Elbette “daha az görünürlük” ve “uzaktan kontrol” esasları çerçevesinde şekillendirilen tedbirler de vardır.

¹³ Oysa 27 Nisan 2016 tarihinde Bursa'da turistik bir merkez olan Ulu Camii yakınındaki canlı bomba eylemi aynı yolda yaya olarak devriye gezen üniformalı polislerin yakınında gerçekleşmiştir. Alınan görünür nitelikteki tedbirlere rağmen bu tür eylemler gerçekleşebilmektedir. Daha fazla görünür nitelikte tedbirler almak özellikle turizm sektörü için risk taşımaktadır. Ancak engellenmiş olan canlı bomba eylemlerinin sayısının toplumda bilinmemesi güvenlik birimleri için dezavantaj yaratmaktadır. Toplum, tek bir canlı bomba eylemi nedeniyle güvenlik birimlerini “sorumsuz ve başarısız” davranmakla suçlayabilmektedir. Çünkü güvenlik hizmetlerinin başarısı “gerçekleşmeyen” ile ölçülmektedir. Bu durumda canlı bomba eylemlerine karşı ne tür tedbirler alınması gerektiği konusunda kesin bir çözüm de üretilmemektedir.

Bu terör eylemleri sonrasında Kapadokya’da müze ve ören yerlerine sırt çantası ile girilmesi yasaklanmış¹⁴ (bkz. www.fibhaber.com 2016), riskli görülen pek çok kurum/kuruluştta ve turistik tesiste özel güvenlik görevlileri ile birlikte üniformalı polis ve askerler görevlendirilmiştir. Ancak bu yaklaşımların insanlardaki, turistik bölgelerde ise turistlerdeki korku ve tedirginliğin daha fazla artmasına sebep olduğu gözlenebilmektedir. Çünkü birçok sektörde olduğu gibi turizm sektöründe de güvenlik hizmetleri birçok durumda “hissettirmeden” sunulması gereken hizmetlerdir. İnsana dayalı güvenlik tedbirlerini “daha görünür” hale getirmek turistlerde riskin yakın olduğu hissi uyandırır. Üstelik tedbirlerin bu niteliği ülkeye turist getirmeye çalışan seyahat acentelerinin yurt dışındaki çalışmalarına da zarar verir. Bu açıdan bakıldığında, insana dayalı güvenlik tedbirlerini “daha görünür” hale getirmek ve tehlikenin mevcut olduğu hissini harekete geçirecek uygulamalar gerçekleştirmek turizm güvenliği açısından riskli bir güvenlik politikasıdır. Güvenlik otoritelerinin turizm sektörünün önemli kayıplar yaşamasının müsebbibi durumuna görünür tedbirler nedeniyle düştükleri dahi iddia edilebilir. Bu nedenle, güvenlik hizmetlerinin son derecede hassas biçimde sunulmasının kaçınılmaz derecede önemli olduğu turizm sektöründe insana dayalı güvenlik tedbirlerini daha fazla görünür hale getirmek ve tehlikenin mevcut olduğu hissini harekete geçirecek uygulamalar gerçekleştirmek hatalı bir yaklaşımdır. Bunun yerine daha az görünürlük sağlamak ve ileride ele alınacağı üzere uygulanacak tedbirler konusunda “sorumluluğu sektör paydaşlarıyla paylaşmak” daha doğru bir yaklaşımdır. Nitekim turizm sektöründe güvenlik hizmetlerinin üniformalı güvenlik görevlileri ile değil, sivil kıyafetli güvenlik görevlileri ile sağlanmasının daha doğru olacağına inandığını belirten Kültür ve Turizm Bakanı Mahir Ünal (www.aksam.com.tr 2016) da güvenlik birimlerinin turizm bölgelerinde fazlaca görünür olmasının doğru olmadığını düşündüğünü ifade etmiştir. Turizm sektörü görünür nitelikteki elektronik güvenlik tedbirlerini (kameraları, giriş-çıkış kontrol sistemlerini vb.) görünür nitelikteki insana dayalı güvenlik tedbirlerine

¹⁴ 2016 yılında uygulanmaya başlanan ve Nevşehir İl Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü’nden alınan sözlü bilgiye göre Mayıs 2016 ayında hâlâ uygulanmasına devam edilen “*müze ve ören yerlerine sırt çantası ile girilmesinin yasak olması*” Nevşehir turizmi için son derece riskli bir uygulamadır. Tur şirketleri ve acenteler Kapadokya Bölgesi’ne ilişkin tanıtım kampanyalarında sırt çantasını gerekli malzemeler arasında gösterirlerken ve bölgede yapılacak gezilerde sırt çantası son derece gerekli bir donanım iken bu uygulamanın ısrarla devam ettirilmesi, bölge turizmi için sakıncalar içermektedir. Bölgeye gelecek olan turistler bu uygulamanın verdiği mesajı “*güvenliğinizi sağlayamayabiliriz*” şeklinde algılayabilirler. Etkileri ise sonraki dönemlerde daha net olarak görülebilir.

(üniformalı güvenlik görevlilerine, kimi zaman turizm polisine ve jandarmasına vb.) tercih eder.

Güvenlik birimlerinin daha fazla görünür olması Nevşehir için uygun bir strateji değildir. Bu stratejinin uygulandığı durumlarda, güvenlik birimlerinin varlığına bakarak kendisi için tedbirler alınmış olduğunu düşünen ve bundan memnun olan turist sayısını bilmek mümkün değildir. Dahası, güvenlik birimlerinin varlığını “bir tehlikenin varlığının göstergesi” olarak algılayan kişiler olacaktır. Bu nedenle bu yaklaşım risk taşımaktadır.

TURSAB’ın turiste devlet destekli sağlık ve hayat sigortası önerisi¹⁵ de turist için bir çekicilik yaratmayacaktır. Sağlık ve hayat sigortası turistin gözüyle tehlikenin güçlülüğüne işaret eder. Şayet tehlike ile yüzleşme arayışında değilse turist kendisi için sağlık ve hayat sigortası sunulan yere değil, sağlığı ve hayatı için tehlike algılamadığı yere gitmek ister.

Tehlikenin varlığı hissedildiğinde tedirginlik oluşur. Turizm sektörü turiste tehlikenin varlığını hissettirmeyecek güvenlik stratejileri gerektirmektedir. Bu nedenle turistler karşısında “daha görünür” olmak, tehlikenin mevcut olduğu hissini harekete geçirecek uygulamalar gerçekleştirmek vb. turizm sektörüne yönelik politikalara zarar verecek nitelikteki güvenlik politikalarıdır.

Nevşehir’in Modus Operandisi, Nevşehir’e Özgü Güvenlik Konsepti¹⁶

Kriminoloji alan yazınında “suç işleyen kişinin bıraktığı tipik izler” olarak tanımlanan “Modus Operandi” güvenlik alan yazınında oldukça benimsenmiş olan bir terimdir. “Alamet-i Farika” olarak da adlandırılabilen bu terim anlam genişlemesi yaşayarak güvenlik alan yazınında çeşitli amaçlarla kullanılır hale gelmiştir. “Riskin varlığı”, “riskin gerçekleşme şekli”, “riskin bölgeye özgülüğü” vb. gibi karşılıklarla ifade edilebilen bu terim dikkate alınmadan güvenlik hizmetleri sunulduğunda, herhangi bir risk bulunmamasına rağmen güvenlik tedbirleri alınmış ve kaynaklar gereksiz şekilde

¹⁵Bkz. www.disticarehaber.com 2016.

¹⁶ Başbakan Ahmet Davutoğlu Ankara Merasim Sokak’ta 17 Şubat 2016’da gerçekleştirilen terör eyleminden sonra yaptığı “*her ilimizin hassasiyet kesbeden güvenlik ihtiyaçlarını karşılamaya dönük çalışmalar yürütüyoruz*” açıklamasıyla, her kente özel güvenlik konsepti geliştirilmesine yönelik çalışmalara dikkat çekmiştir. Bu terör krizi özellikle ekonomisi turizme dayanan şehirler için fırsat yaratabilecektir.

kullanılmış olur. Bu durum gerçekleşme olasılığı yüksek olan risklere karşı etkili ve etkin tedbirler alınmadığı anlamına da gelebilir.

Modus operandi, güvenlik ihtiyacı duyan varlığa yönelik ne tür gerçekçi risklerin mevcut bulunduğunu ve bu risklerin o güne kadar hangi şekillerde ve sıklıklarda gerçekleşmiş olduğunu gösterir. Bu durumda turizm bölgelerinin kendilerine özgü modus operandisinden söz etmek mümkündür. Çünkü gerçekten de Türkiye'nin çeşitli turistik bölgelerinde turistlere yönelen riskler bütünüyle aynı değildir.

Cinsel taciz, fuhuş, hırsızlık, gasp, dolandırıcılık, terörizm¹⁷, balon kazası, trafik kazası, yaralama, öldürme, korsan taksicilik, mülteciler, sokak çocukları, başıboş köpekler, kış aylarında yollarda buzlanma, Kızılırmak'ta boğulma, turistlere yönelik milliyet temalı nefret saldırıları, tarihi eser kaçakçılığı, sigara ve sahte içki kaçakçılığı, uyuşturucu kaçakçılığı vb. Nevşehir'de turistlere yönelebilecek olan risklerdir. Bu riskler ve bu risklere ilişkin istatistikler Nevşehir'de turizm güvenliğinin modus operandisinin anlaşılmasına katkıda bulunur.¹⁸ Bu bilgilerden yararlanarak Nevşehir'de turizm güvenliğine özgü tedbirler oluşturulabilir. Çünkü gerek Türkiye'nin özel konumu gerekse Nevşehir'in özgün ihtiyaçları Nevşehir'e özgü güvenlik konsepti geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Hem genel güvenlik hizmetlerinin, hem de özel güvenlik hizmetlerinin bu zorunluluk gereğince yapılandırılarak sunulması Nevşehir turizmi için katkı getirebilir. Turizmin hem Nevşehir hem de Türkiye ekonomisi için önemi, Nevşehir'e gelen turist profili, geçmişte turistlere yönelmiş olan suçlara ilişkin istatistikler, Nevşehir'in Kapadokya bölgesindeki özellikli yeri ve tercih edilirliliği, beşerî ve coğrafi yapı, ana ve ara yollar, turistik tesisler tarafından alınmış ve alınmamış olan güvenlik tedbirleri, turistik tesislerdeki yöneticilerin ve çalışanların turist algıları¹⁹ Nevşehir'e özgü güvenlik konsepti geliştirilmesi konusunda yol gösterici olabilir.

¹⁷ Türkiye'deki sol düşünceye dayalı terör örgütleri, etnik bölücülüğü hedefleyen terör örgütleri, devleti ele geçirmek gayesiyle devlete paralel şekilde devlet içinde yapılanan terör örgütleri ve dini istismar eden terör örgütleri Nevşehir turizmi için de önemli tehditlerdir.

¹⁸ Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yıllara göre yayımlanan suç ve adalet istatistikleri Nevşehir'e özgü güvenlik konsepti için yol gösterici olabilir. Yıllara göre TÜİK tarafından yayımlanan istatistikler için bkz. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1070

¹⁹ Gerçekleştirilen görüşmelerde, turistlerin turistik tesislerdeki yöneticiler ve/veya çalışanlar tarafından siber yöntemlerle ya da doğrudan dolandırılarak haksız kazanç mağduru olabilmelerinin mümkün olduğu görülmüştür. Bu durum turistler açısından önemli bir güvenlik sorunudur.

Nevşehir'in sosyo-kültürel yapısını bilmek de Nevşehir turizmi için alınabilecek tedbirleri belirleyebilmek için önemlidir. Nevşehir'deki suç istatistikleri, göç istatistikleri, evlenme ve boşanma istatistikleri, okullaşma oranı, sınıfsal farklılıklar ile bu farklılıkların toplumsal gruplar tarafından algılanışı, alt-kültür grupları ve bu grupların yaşam felsefeleri, düşük gelir seviyesindeki kültürel grupların ihtiyaçlara ulaşma olanakları, ekonomik güçlükler, çocuk suçluluğunun niteliği ve niceliği, suça ilişkin toplumsal sınırlamalar, suçlu profili vb. bilindiği takdirde etkili güvenlik politikaları üretilebilir. Bu bilgiler Nevşehir'de gelecekte hangi suçların gerçekleşme olasılığının bulunduğunu tespit edebilmek adına yararlı olabilir. Gelecekte hangi suçların gerçekleşebileceği bilinirse, güvenlik tedbirleri bu doğrultuda oluşturulabilir. Böylece gerçekleşme olasılığı bulunmayan ya da gerçekleşse bile çok olumsuz sonuçlar yaratma olasılığı bulunmayan suçlarla mücadele etmek için kaynak sarfiyatı yapılmamış olur. Kaynakların, gerçekleşme olasılığı yüksek olan suçlarla mücadele etmek amacıyla kullanılması suretiyle daha etkili uygulamalar gerçekleştirilebilir. Bu yaklaşım turistlerin güvenlik algısına anında ya da uzun vadede olumlu yönde etki etme potansiyeline de sahiptir.

Nevşehir'de turistlere yönelik olarak gerçekleşen suçların failleri ile görüşmeler yaparak her bir suçu derinlemesine incelemek²⁰ de Nevşehir turizmine yönelik suçlar hakkında önemli bilgiler elde edilmesini sağlayabilir. Bu bilgiler Nevşehir'in modus operandisinin daha sağlıklı şekilde tespit edilmesine katkı sağlayabilir. Bu tespitler sayesinde, alınacak tedbirlerin niteliği ve şiddeti kolaylıkla belirlenebilir.

Turistin Güvenlik Algısı ve Bu Algının Yönetilmesi

Turistin güvenlik algısı istendik çerçevede oluşturulabildiği ve yönetilebildiği ölçüde turizm sektörüne ilişkin politikaların başarısından söz edilebilir. Çünkü turist için güvenlik algısı turizm bölgesi seçimindeki önemli belirleyicilerden biridir. Seçilmiş ve Ünlüöner (2009: 66)'in ifade ettiği üzere, kamu düzeninin sağlanması ve korunması konusundaki algı, turistik bir çekicilik olarak tatile çıkma aşamasında turistin tercihini etkilemektedir.

Turist için güvenlik algısı, bulunacağı veya bulunmakta olduğu bölgede can ve mal güvenliğini hedef alan risklerin kendisine yönelmesi olasılığına ilişkin kişisel

²⁰ Kriminoloji literatüründe “suçun derinlemesine incelenmesi”nin adı “olay incelemesi yöntemi”dir. Bu yöntem bölgesel nitelikteki suçların incelenerek genel ilkelere ulaşılmasında oldukça yararlıdır. Bkz. Sokullu-Akıncı 2013: 103.

değerlendirmenin bir ürünüdür. Bu değerlendirmede ülkenin dünya coğrafyasındaki yerinin, ülkedeki siyasî atmosfere bağlı olarak ülke içinde oluşan gerilimlerin, ülkenin demokratikliğinin, ülkenin çokkültürlü toplumsal yapısının yarattığı toplumsal krizlerin, ülkedeki sosyo-kültürel yapının, ülkenin ekonomik gelişmişlik düzeyinin, hükümetin (siyasî otoritenin) güvenliği tehdit eden her türlü olumsuzlukla mücadeledeki yöntemlerinin ve başarısının vb. önemli etkileri vardır. İşte bu nedenle hükümetlere turistlerin güvenlik algısını yönetme konusunda önemli görevler düşmektedir. Hükümetler turistlerin güvenlik algısına olumlu yönde etki edecek politikalar üretmek ve küresel rekabet ortamında rakip ülkelerin etik olmayan politika ve yaklaşımlarıyla mücadele etmek sorumluluğundadır.

Turistlerin güvenlik algısının, insana dayalı güvenlik hizmetleri turistler tarafından “görünür” olduğunda olumlu yönde gelişeceğine inanılır. Oysa bu inanış turizm sektöründe her zaman geçerli değildir. İnsana dayalı güvenlik hizmetleri görünür şekilde sunulduğunda -bir başka ifadeyle kimi hedef kitle için memnuniyet oluşturmak amacıyla, kimi hedef kitle için ise caydırıcılık sağlamak amacıyla açıkça sunulduğunda- turistlerin tedirginlik hissetmelerine de sebep olma olasılığı vardır. Bazı durumlarda turistlerin mevcut tedbirlere bakarak “riskin yakında olduğu” hissine kapılmaları muhtemeldir. Bu nedenle turistlerin güvenlik algısının olumlu yönde gelişmesini sağlamak için insana dayalı güvenlik hizmetlerinin görünür şekilde sunulmasından daha farklı yöntem arayışlarına da girilmelidir.²¹ Güvenlikten sorumlu kamu görevlilerinin turistleri uygun zamanlarda, uygun ortamlarda, uygun biçimlerde ziyaret ederek sunulmakta olan güvenlik hizmetlerinin sürekliliğinden söz etmeleri²², hangi suçlar konusunda suç korkusu yaşadıklarını tespit etmeye çalışmaları ve varsa şikâyetlerini alarak mutlak surette sonuca ulaştırmaları turistlerin güvenlik algılarının istendik biçimde oluşturulması için kullanılabilir etkili bir güvenlik stratejisi olabilir. Ancak bu güvenlik stratejisinin etkililiği için çok yönlü çalışmaya ihtiyaç vardır. Örneğin, turist gelmeden önce yapılacak olan tanıtım çalışmalarında bu güvenlik stratejisinin Türkiye’de etkili olmasını sağlayacak

²¹ Bu konuda karşıt görüşü savunanların tezi “etkili güvenlik için birtakım bedellerin ödenmesinin kaçınılmaz olduğu” yönünde olacaktır. Bu yaklaşım nispeten doğrudur. Ancak güvenlik hizmetleri her zaman “en az zarar” hedeflemelidir. Güvenlik hizmetleri görünür şekilde sunulmadığında da “en az zarar” hedefine ulaşılabilir. Asıl sorun bürokratik vesayetin “güvenlik otoritesi” kimliğini güçlü şekilde benimsemiş olması ve merkezî yönetim anlayışının hâkimiyeti nedeniyle “risk almaktan kaçınma” eğiliminin gerekli görülmesidir.

²² Benzer bir öneri Bayhan ve Ünlüönen (2016: 16) tarafından “daha fazla” görünürlük sağlamak adına yapılmaktadır.

zihinsel hazırbulunuşluklar turistlerde oluşturulmalıdır. Türkiye’de yaşadıkları bu deneyimi, turistlerin, ülkelerine döndüklerinde çevresindeki kişilere olumlu değerlendirme çerçevesinde anlatacak olmaları, bu güvenlik stratejisinin etkililiğinin bir göstergesidir.

Turistlerin güvenlik algısı demokratik yaklaşımlarla başarılı şekilde yönetilebilir. Bu nedenle iç güvenliğe ilişkin politikalarda ülkeye ve turistik bölgeye ilişkin güvenlik algısının olumlu yönde seyretmesine azami düzeyde katkıda bulunacak demokratik yaklaşımlara öncelik verilmesi hükümetlerin önde gelen sorumluluklarından biri olmalıdır. Daha açık bir ifadeyle, iç güvenlik politikalarında demokratik yaklaşımların benimsenmesi ve uygulamalardaki demokratik standartların yükseltilmesi kısa ve orta vadede turistlerin güvenlik algılarının başarılı şekilde yönetilmesine katkı sunabilecektir. Bu bir ideal olmaktan önce, içinde bulunduğu koşullarda Türkiye ve Nevşehir için kaçınılmaz bir gerekliliktir. Çünkü turistlerin Türkiye’ye ve Nevşehir’e ilişkin güvenlik algılarının Nevşehir’e gelen turist sayısında yıllar bazında gözlenen farklılıklarda önemli bir değişken olduğu bilinmektedir. Kontrol edilebilir ve yönetilebilir bir bağımsız değişken olan “turistin güvenlik algısı” için Nevşehir’de turizm sektörünün tüm paydaşlarının katkısı önemli görülmelidir. Çünkü turizmi gelişmişlik düzeyi için önemli gören ülkelerin Türkiye’deki riskli durumu fırsata çevirmeleri karşısında başarılı stratejiler bu yöntemle üretilebilir.

Ateşoğlu ve Türker (2014: 26) tarafından yapılmış olan bir araştırmada, Türkiye’yi ziyaret eden turistlerin Türkiye’yi fakir bir ülke olarak algıladıkları ve Türk insanına güvenmedikleri tespit edilmiş; bu durumun turistlerin Türkiye’ye ilişkin risk algılarını yükseltecek bir faktör olabileceği ileri sürülmüştür. Seçilmiş ve Ünlüönen (2009: 68) ise turistlerin yerli halka bakışlarının ve onlara karşı davranışlarının turistlerle yerli halk arasındaki ilişkiyi etkilediğini belirtmektedir. Benzer çalışmaların Nevşehir için yapılması elzemdir. Nevşehir’e gelen turistler üzerinde bu yönde araştırmalar yapılması turistlerin Nevşehir’e ve yerli halka ilişkin güvenlik algılarının başarılı şekilde yönetilmesini sağlayabilir. Çünkü bu durum Nevşehir’deki turist güvenliğini etkileme potansiyeline sahiptir. Nevşehir’deki turizm sektörü paydaşlarından sağlanacak bilgiler bu konuda daha etkili sonuçların daha verimli şekilde elde edilmesine imkân verebilir. Çünkü turistler ile daha fazla iletişim kurma imkânına sahip olan paydaşlar bu konuda değerli bilgilere sahip olabilirler. Güvenlikten sorumlu kamu görevlilerinin Nevşehir turizmüne yönelik çalışmalarda “güvenlik otoritesi” konumundan sıyrılarak turizm

sektörünün paydaşlarını öne çıkarmaları turistlerin güvenlik algılarına olumlu yönde etki etme açısından yararlı sonuçlar üretilmesi için fırsatlar sunabilir.

Turistin güvenlik algısına etki eden hususlardan biri de, turistleri kendi güvenlikleri ile ilgili konularda uyarmaktır. Bu strateji de büyük bir risk barındırmaktadır. Turistlere kendi güvenlikleri ile ilgili konularda bilgi verme gereği duyulursa, “bilgi verilmesi gereken” ve “bilgi verilmemesi gereken” konuların ayrımı yapılmalıdır. Turistin risk algısının olumsuz yönde gelişmesine sebep olmamak için “bilgi verilmemesi gereken” konularda açıklama yapılmamalıdır. “Bilgi verilmesi gereken” konular ise “safety” anlamındaki kişisel güvenlikle ilgili basit risklerden oluşmalıdır. “Security” anlamındaki güvenlik tedbirleri tehlikenin her yerde bulunduğu ve her an ortaya çıkabileceği hissi uyandırarak turistlerin güçlü tedirginlik yaşamalarına sebep olabilir. Turistlerin özellikle terör faaliyetlerine karşı kendilerini korumak için bilgilendirilmeleri iyi bir fikir değildir. Hiçbir turist terör eylemi, hırsızlık, cinsel saldırı vb. risklerle karşılaşma olasılığı bulunduğunu bilmekten hoşlanmaz. Nevşehir macera arayan ve tehlike ile yüzleşmekten haz duyan turistlerin tercih ettiği bir vahşi yaşam alanı değildir.

Güvenlik Hizmetlerinde Demokratiklik

Güvenlik hizmetlerinin sunumunda tüm paydaşların katılımının sağlanmasının sunacağı fırsatlar turizm güvenliğinde hassasiyetle değerlendirilmelidir. Ancak bunun için öncelikle güvenlik hizmetlerinden sorumlu genel kolluk birimlerinin hem kendileri hem de turizm sektörünün paydaşları tarafından “güvenlik otoritesi” olarak algılanmalarının ne kadar doğru bir değerlendirme olduğunun sorgulanmasına ihtiyaç vardır. Bu sorgulama objektif çerçevede yapıldığında turizm sektörü paydaşlarının geçmişten beri edinmiş oldukları tecrübelerden güvenlik hizmetlerinin sunumunda yararlanılmasının koşulları oluşmaya başlar. Turistler ile sürekli iletişim halinde bulunan turizm sektörü paydaşları turistlerin ülkeye ve bölgeye ilişkin güvenlik algılarını, risk değerlendirmelerini, yaşadıkları tehdit ve tehlikeleri vb. öğrenme fırsatına en çok sahip olanlardır. Etkili turizm güvenliği için kimi zaman paha biçilemez nitelikte olan bu tür bilgilerin genel kolluk birimleri ve güvenlikten sorumlu yetkililerce değerlendirilmesi pahalı güvenlik yatırımlarına duyulabilecek ihtiyaçları azaltabilecektir.

Güvenlik hizmetlerinin sunumunda turizm sektörünün paydaşlarının katkılarının önemli görülmesi ve değerlendirilmesi, paydaşların bölge turizmi için daha fazla üretken

olmalarını sağlayacaktır. Çünkü turizm sektörünün paydaşları işe koşulan güvenlik politikaları sayesinde en nihayetinde turizm odaklı kişisel ve kurumsal hedeflerine ulaşabileceklerdir. Zaten en temel amaçları da budur. Böylece bir yandan ülke ekonomisi kazanırken diğer yandan paydaşlar için kişisel ve kurumsal kazançlar oluşacaktır. Bu nedenle güvenlik hizmetlerine yön veren güvenlik politikalarının demokratiklik içermesi turizm sektörü için önemlidir.

Demokratiklik içermeyen güvenlik politikaları paydaş desteğinden yoksun kalabilir. Şayet paydaşlar “güvenlik otoritesi” konumundaki güvenlik birimleri tarafından sunulan güvenlik hizmetlerinin etkililiği konusunda şüphe de duyarlarsa güvenlik birimlerinin meşruiyetini sorgulayabilir ve destek vermeyebilirler. Nihayetinde kendi özel alanlarında alacakları özgün tedbirlerle turist memnuniyetini sağlamaya yönelebilirler. Ancak bu yaklaşım oldukça risklidir, zira hiçbir parça bütünden bağımsız değildir. İşte tam bu noktada büyük bir tehlike ile yüzleşilir: Zayıf bir zincir halkası zincirin kopmasına neden olur.

Yerli halkın turist algısını bilmek güvenlik hizmetlerinde demokratiklik için önemlidir. Turiste karşı olumlu algıları bulunan yerli halkın, şayet turizm gelirleri kendisi için önemli bir gelir kaynağı ise, güvenlik hizmetlerinin daha etkili şekilde sunulması uğrunda çalışmalara vereceği destek fazladır. Bunun aksinin tespiti de güvenlik hizmetlerinde politika üreticiler için önemli veri niteliğindedir. Turiste karşı olumsuz algılar ile donanık olan yerli halk güvenlik hizmetlerinde demokratiklik uğrunda çabalara destek vermeyeceği gibi, turistlere yönelik risklerin kaynağı da olabilir. Kısacası, güvenlik hizmetlerinde demokratiklik turistlere karşı işleyebilecekleri suçlara karşı yerli halkın kontrol altına alınmasına da katkı sağlar. Aslan (2008: 71) tarafından da ifade edildiği üzere, turizmin daha sürdürülebilir olması için geleneksel turizm planlaması yaklaşımlarının değiştirilmesi ve yerli halkın turizm planlamasına katılmaları gerekmektedir. Bu yönde atılacak adımlardan biri, Nevşehir’de gerçekleştirilen turizm çalıştaylarında, il güvenlik toplantılarında vb. paydaşların demokratik katılımının sağlanması suretiyle bürokratik vesayet olumsuz etkilerinin azaltılması ve süreç içerisinde bu etkilerin yok edilmesidir. Bu yaklaşım güvenlik birimlerinin toplumsal meşruiyetine de katkı sağlar.

Nevşehir’de turizme zarar verebilecek nitelikteki risklere karşı tüm paydaşlarla birlikte tedbirler almak gereklidir. Bu yaklaşımın yaratacağı fırsatlar değerlendirilmelidir. Ancak mevcut riskler nedeniyle Nevşehir’de turizmin maruz kalabileceği zararı

önlemenin yollarından biri, Nevşehir’de gerçekleşen riskler konusunda ulusal ve yerel basında haberler yapılmaması için gerekli tedbirleri almaktır.²³ Çünkü özellikle devletler gerekli hallerde²⁴ bazı konularda haber yapılmamasını isteme ve sağlama hakkına doğal olarak sahiptir. Nevşehir’deki sivil toplum kuruluşları ve medya bu konuda sorumluluk olarak baskı unsuru olabilir. Çünkü Nevşehir’de gerçekleşen suçlardan bazıları münferit olarak gerçekleşen adî suçlardır ve dünyanın her yerinde gerçekleşebilmektedir. Bu suçlarla ilgili olarak ulusal ve yerel basında yapılan haberler ülke ve bölge turizmüne zarar vermektedir.

²³ Son dönemde dünyanın çeşitli bölgelerinde ve özellikle Avrupa’da gerçekleşen terör saldırıları sonrasında millî çıkarlar karşısında basın özgürlüğünün “mesele” edilmemesi gerektiğine ilişkin söylemler yoğun şekilde işlenmiştir. Her zaman tartışılan güvenlik-özgürlük dengesinin kimi durumlarda kontrollü şekilde güvenlik lehine bozulması devletlerin ve toplumların yararındır.

²⁴ Olağanüstü durumlar kastedilmektedir. Bazen bu tür durumlar devletlerin varlığı ve kazanımları için riskler barındırmaktadır.

SONUÇ

Türkiye’de son dönemlerde gerçekleşen çeşitli terör eylemleri ve Nevşehir’de yakın geçmişte turistlere yönelmiş olan birkaç münferit saldırı Nevşehir turizmine zarar vermiştir. Nevşehir’de turizm sektörünün yaşamakta olduğu sancılı dönemi en az zararlarla atlatabilmek için Nevşehir’de turizm güvenliğinden sorumlu olanların daha iyisine ulaşmanın yollarını aramaları gereklidir. Özgün yaklaşımlar bu amaca ulaşılmasını sağlayabilir. Özgün yaklaşımlar için ise “mevcut güvenlik yaklaşımlarının modernizasyonu”na ihtiyaç vardır. Bu modernizasyon öncelikle güvenlik bürokrasisinin “güvenlik otoritesi” kimliğinden sıyrılmasını gerektirmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşundan beri hâkim olan militarist zihniyet bürokratik vesayeti önceleyerek güvenlik bürokrasisinin özgün çözümler üretmesini engellemiş olabilir. Günümüzün küresel ve rekabetçi ortamında güvenlik bürokrasisinin “güvenlik otoritesi” kimliğinden sıyrılarak demokratikliği benimsemesi özellikle turizm sektörü için önemlidir.²⁵ Bu adımlar daha kararlı şekilde atıldığında Nevşehir’de turizm sektörü için kritik bir eşik aşılmış olacaktır.

Turizmin önemli bir gelir kaynağı olduğu Nevşehir’in yerel ve küresel risklerden olumsuz yönde etkilenmesini engellemek için Nevşehir’deki güvenlik bürokrasisine önemli görevler düşmektedir. Bu görevler turistin güvenlik algısını istendik çerçevede yönetmeyi, güvenlik hizmetlerinde demokratikliğe yer vermeyi ve nihayetinde Nevşehir’e özgü bir güvenlik konsepti geliştirmeyi içerir. Bu sayede oluşturulabilecek bir “turizm güvenliği modeli” Nevşehir turizmini yerel ve küresel risklere karşı her daim korunaklı halde tutmaya olanak sağlayabilir.

Turizm sektöründeki temel stratejiler “farklı” olduğunu deklare etmek ve “cezbedici”²⁶ olmaktır. Güvenlik hizmetleri bu stratejilere dâhil edildiğinde Kapadokya

²⁵ Güvenlik bürokrasisi tarafından bu adımın atılmadığını iddia etmek haksızlık olur. Türkiye’nin son yıllardaki demokratikleşme süreci güvenlik bürokrasisinde demokratik yaklaşımları görünürleştirmiştir. Ancak daha fazla demokrasinin faydalarından yararlanılmalıdır.

²⁶ Turistlerin güvenlik endişesi nedeniyle kaçınılmaz olarak zarar gören Nevşehir turizmi, turizm sektörünün Nevşehir’deki bazı çalışanlarına göre, yeni festivaller düzenlemek veya geçmişteki festivalleri yeniden canlandırmak suretiyle hareketlendirilebilir. (Bu öneri için Nevşehir Çavuşin’de bir turizm tesisinin işletmecisi olan Sayın Mehmet Gürpınar’a teşekkür ederim). Festivaller eğlenceli yaşam tarzını benimsemiş olan kişiler için çekim gücü olan etkinliklerdir. Bu etkinlikler birçok kişi için güvenlik kaygısına rağmen çekicidir. Bu fırsatın değerlendirilmesi suretiyle etkinliklere katılan yabancıların güvenlik algılarına olumlu yönde etki etmek de mümkün olabilir.

bölgesinin merkezinde yer alan Nevşehir'in turistler tarafından tercih edilirlık oranı artacaktır. Bu hedefi başarmak Türkiye için elzendir. Zira turizm Türkiye'nin ekonomik, politik, sosyal ve kültürel gelişmişliğine katkı sağlayabilen bir sektördür.

Nevşehir, turizm sektöründeki sorunlarla başa çıkabilmek için, güvenlik konusunda özgün stratejilere ve yaklaşımlara ihtiyaç duymaktadır. Bu stratejilerin ve yaklaşımların gelecekte Nevşehir'de yaşanabilecek olan turizm krizleri için çözümler üretme imkânı sağlayabileceği değerlendirilmektedir. Nevşehir'in modus operandisinin, Nevşehir'e gelen turistlerin güvenlik algısının, yerli halkın turist algısının ve güvenlik hizmetlerinde demokratiklik olanaklarının bilimsel yöntemlerle incelenmesi gereklidir.

KAYNAKLAR:

- Aktaş Polat, Semra ve Polat, Serkan (2014). “Yabancı Turistlerin Müşteki ‘Mağdur’ Olarak Müdahil Oldukları Asayiş Suç Türlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma”. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi* 11 (1): 38-57.
- Aslan, Alper (2008). “Turizm Planlamasına Yerel Toplumun Katılımı: Saklı Bahçe Akyaka Üzerine Bir İnceleme”. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi* 19 (1): 71-83.
- Ateşoğlu, İrfan ve Türker, Ali (2014). “Tatil Yeri Seçiminde Ülke İmajının Turistin Risk Algısı Üzerine Etkisi”. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi* 6 (2): 9-28.
- Bayhan, İsa ve Ünlüönen, Kurban (2016). “Turist Tercihlerinde Güvenliğe İlişkin Tutumlarının Etkisi: Bir Alan Araştırması”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 15 (56): 1-20.
- Glensor, Ronald W. and Peak Kenneth J. (2004). *Crimes Against Tourists. Problem-Oriented Guides for Police: Problem-Specific Guides Series, Guide No:26, U.S. Department of Justice. http://www.popcenter.org/problems/pdfs/crimes_against_tourists.pdf [erişim tarihi: 24.04.2016].*
- Gülcü, Mustafa (2004). *Özel Güvenlik Hukuku*. İstanbul: Kardeşler Matbaacılık.
- Kekovic, Zoran and Markovic, Slobodan (2009). “Security as a Factor of Competitive Advantage in Tourism”. *Tourism and Hospitality Management* 15 (2): 291-303.
- Seçilmiş, Cihan ve Ünlüönen, Kurban (2009). “İstanbul’u Ziyaret Eden Turistlerin Güvenlik Algılamaları Üzerine Bir Araştırma”. *İşletme Araştırmaları Dergisi* 1 (1): 65-84.
- Sokullu-Akıncı, R. Füsün (2013). *Kriminoloji*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- www.tuik.gov.tr (2016). “Turizm İstatistikleri”. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21531> [erişim tarihi: 30.04.2016].

- turkey.usembassy.gov (2016). “Security Message for U.S. Citizens”, Embassy of the United States. http://turkey.usembassy.gov/warden_information.html [erişim tarihi: 28.04.2016].
- Unur, Kamil (2000). “Turizm-Terörizm İlişkisi ve Türkiye Örneği”. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi* Prof. Dr. Hasan Olalı Özel Sayısı (Eylül-Aralık): 169-177.
- www.aksam.com.tr (2016). “*Turistik Bölgelerde Sivil Önlem*”. <http://www.aksam.com.tr/ekonomi/turistik-bolgelerde-sivil-onlem/haber-497586> [erişim tarihi: 13.04.2016].
- www.bbc.com (2016a). “*Guardian: Türkiye'ye Tatile Gitmek Güvenli mi?*”. http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/03/160329_guardian_turkiye_tatil [erişim tarihi: 13.04.2016].
- www.bbc.com (2016b). “*Avrupalı Turistin Tercihi Güvenlik*”. http://www.bbc.com/turkce/haberler/2016/01/160126_turizm_turkiye_avrupa [erişim tarihi: 13.04.2016].
- www.disticarethaber.com (2016). “*Turistlere Devlet Destekli Hayat Sigortası*” <http://www.disticarethaber.com/turistlere-devlet-destekli-hayat-sigortasi-teklifi/> [erişim tarihi: 13.04.2016].
- www.fibhaber.com (2016). “*Kapadokya'da Turistik Mekânlara Sırt Çantası İle Girmek Yasaklandı*”. <http://www.fibhaber.com/asayis/kapadokya-da-turistik-mekanlara-sirt-cantasi-ile-girmek-yasaklandi-h48892.html> [erişim tarihi: 11.04.2016].
- www.haberturk.com (2016). “*Efkan Ala Yeni Güvenlik Konsepti Hakkında Bilgi Verdi*”. <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1198890-efkan-aladan-yeni-guvenlik-konsepti-aciklamasi> [erişim tarihi: 29.04.2016].
- www.milliyet.com.tr (2016a). “*Kapadokya'da Ziyaretçi Sayısı Düştü*”. <http://www.milliyet.com.tr/kapadokya-da-ziyaretci-sayisi-dustu-nevsehir-yerelhaber-1310517/> [erişim tarihi: 28.04.2016].
- www.milliyet.com.tr (2016b). “*Kapadokya'da Japon Turist Şoku*”. <http://www.milliyet.com.tr/kapadokya-da-japon-turist-soku-/ekonomi/detay/2086396/default.htm> [erişim tarihi: 29.04.2016].

- www.muskarahaber.com (2016). “*Vali Ceylan’dan Turist Sayısı Açıklaması*”.
<http://www.muskarahaber.com/haber/vali-ceylandan-turist-sayisi-aciklamasi-23036.html> [erişim tarihi: 12.04.2016].
- www.ntvpara.com (2016). “*Kapadokya’da Turist Sayısı Yüzde 50 Düştü*”.
http://www.ntvpara.com/haber/kapadokyada-turist-sayisi-yuzde-50-dustu_42130 [erişim tarihi: 28.04.2016].
- www.turizmaktuel.com (2016). “*Alman Turist Artık Türkiye’yi Güvenli Bulmuyor*”.
<http://www.turizmaktuel.com/haber/alman-turist-artik-turkiye-yi-guvenli-bulmuyor> [erişim tarihi: 13.04.2016].
- www.turob.com (2016). *2016 ITB Berlin Turizm Borsası Fuarı Sonuç Raporu*. Türkiye Otelciler Birliği TUROB. http://www.turob.com/basin_bultenleri.aspx [erişim tarihi: 28.04.2016].
- yigm.kulturturizm.gov.tr (2016). “*2016 Yılı Mart Ayı Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri*”. Kültür ve Turizm Bakanlığı. <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html> [erişim tarihi: 28.04.2016].